

Venäjä

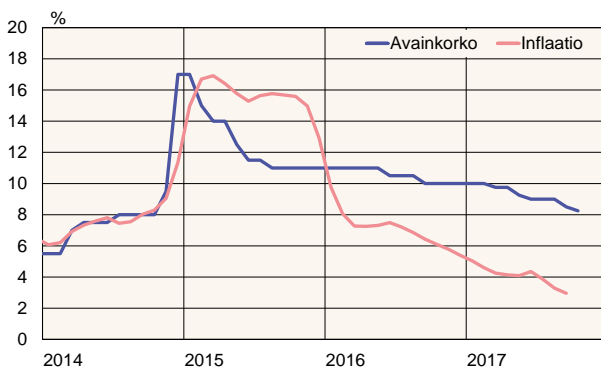
Venäjän keskuspankki jatkoi rahapolitiikan keventämistä. Avainkorkoa laskettiin viime viikon kokouksessa 0,25 prosenttiyksikköä, joten 30.10. alkaen se on 8,25 %. Keskuspankki arvioi inflaation hidastuneen lokakuussa edelleen alle 3 prosenttiin, mutta hidastumisen johtuvan pääosin väliaikaisista tekijöistä. Myöskään inflaatio-odotusten laskua keskuspankki ei pidä toistaiseksi riittävänä, kestäväenä ja laaja-alaisena ja siksi korkoa laskettiin maltillisesti.

Markkinoilla korkopäätöstä pidettiin odotusten mukaisena. Päätöksen yhteydessä julkaistu ennakoiva viestintä kuitenkin muuttui hieman. Aiemmin keskuspankki on viestinyt jatkavansa maltillisen kireää rahapolitiikkaa, mutta nyt se ilmoitti siirtyvänsä asteittain maltillisen kireästä neutraaliin rahapolitiikkaan. Lisäksi keskuspankki pitää nyt mahdollisena koronlaskua seuraavissa kokouksissa aiemman puolen vuoden horisontin sijasta. Monet markkina-analyytikot ovat arvioineet muutosten viittaavan aiempaa keveämpään rahapolitiikan viritykseen, joskin yksityiskohtien tulkinnat ovat hieman vaihdelleet.

Edellisen rahapolitiikkakokouksen yhteydessä pääjohtaja Nabiullina korosti, että 4 prosentin inflaatiotavoitteen saavuttaminen kestävästi vaatii inflaatio-odotusten laskemista ja ankkuroitumista matalammalle tasolle. Inflaatiotavoitteen kanssa sopusoinnussa olevan, 6,5–7 prosentin avainkoron toteutuminen voi Nabiullinan mukaan mennä vuoteen 2019.

Venäjän inflaation hiivuttua viime kuukausina ennätystaaksi on Venäjän hallituksen piirissä ajoittain perätty rahapolitiikan vauhdikkaampaan kevennykseen. Presidentti Putin kuitenkin antoi hiljattain täyden tukensa keskuspankin varovaiselle linjalle.

Venäjän keskuspankin avainkorko ja vuosi-inflaatio

Lähde: Macrobond.

Yhdysvallat laajensi Venäjään kohdistuvia talouspakotteitaan. Päivitetty ja 31.10. julkaistu asetus laajentaa kieltoa, joka koskee tavaroiden, palvelujen ja teknologian toi-

mittamista tiettyjen venäläisyritysten (mm. Rosneft ja Gazprom) syvänmeren, Arktisen alueen mannerjalustan sekä liuskeöljyn etsintä- ja tuotantoprojekteihin. Ennen kiello koski vain Venäjän alueella toteutettuja projekteja, mutta nyt se kattaa kaikki 28.1.2018 jälkeen aloitetut projektit, joissa ko. venäläisyrityksillä on vähintään kolmanneksen omistusosuus tai enemmistö äänivallasta.

Yhdysvallat tiukensi jo syyskuussa venäläisyrityksiin kohdistuvia rahoituspakotteitaan siten, että ne sallivat vain enintään lyhytaikaisen rahoituksen.

Yhdysvaltain valtiovarainministeriö julkaisi hiljattain myös elokuun lakipaketissa vaaditun luettelon organisaatioista, joiden katsotaan liittyvän kiinteästi Venäjän valtion puolustusteollisuuteen ja tiedusteluun. Luetteloihin organisaatioihin ei ainakaan toistaiseksi kohdisteta uusia pakotteita, vaan mahdollisista lisätoimista ilmoitetaan erikseen. Osa listatuista organisaatioista on tosin jo entuudestaan pakotteiden alaisia. Luettelossa on yhteensä 39 organisaatiota, mm. lentokone- ja telakkateollisuuden yrityksiä sekä federaation turvallisuuspalvelu FSB.

Mediatietojen mukaan Rosneft päätti hiljattain lykätä erään Mustallamerellä sijaitsevan sille lisensioitun öljyesiintymän tutkimista mm. länsimaiden asettamien pakotteiden vaikutuksesta.

Venäjällä lähes viidennes työssäkäyvistä on erittäin pienituloisia. Hallituksen analyysikeskuksen tuoreen tutkimuksen mukaan noin 17 % työssäkäyvistä eli 12,1 miljoonaa venäläistä on erittäin pienituloisia. Tällä tarkoitetaan työssäkäyviä, joiden tulot eivät riitä kattamaan perheen minimitoimeentuloa. Monet erittäin pienituloiset kotitaloudet joutuvat turvautumaan esimerkiksi mikroluottolaitosten palkkapäivälainoihin tai pankkien kulutusluottoihin, mikä näkyy köyhimpien kotitalouksien velkaantumisen kasvuna.

Pienipalkkaisuus on erityisesti julkisen sektorin naisvaltaisten alojen ongelma. Rosstatin tilastojen mukaan keskimäärin 7 % palkansaajista saa palkkaa, joka on alle toimeentulominimin. Koulutussektorilla ja kunnallisissa palveluissa osuus on yli 17 %. Elinkeinorakenne ja julkisen sektorin rooli heijastuvat pienipalkkaisuuden alueellisessa vaihtelussa. Esimerkiksi monilla Pohjois-Kaukasian alueilla yli viidennes kaikista työntekijöistä saa palkkaa, joka on alle toimeentulominimin.

Minimipalkan nostamisesta lainsäädännön vaatimalle tasolle eli toimeentulominimiä vastaavaksi on keskusteltu vuosi. Minimipalkkaa nostettiin vuonna 2016 kahdesti, ja heinäkuun 2017 alusta minimipalkka nostettiin 7 800 ruplaan (115 euroon). Virallinen minimipalkka on nyt noin 60 % keskimääräisestä toimeentulominimistä ja alle 20 % keskimääräisestä kuukausipalkasta, mikä on kansainvälisesti vertailun hyvin alhainen taso. Useimmissa OECD-maissa minimipalkka on noin 40 % keskipalkasta.

Kiina

Kiinan valtio laski liikkeelle pienen erän dollarimääräistä velkaa. Finanssministeriö laski viime viikolla Hongkongissa liikkeeseen yhteensä 2 mrd. dollarin arvosta dollarimääräisiä 5 ja 10 vuoden obligatioita. Velkakirjojen kysyntä ylitti kymmenkertaisesti tarjonnan. Viiden vuoden lainan kuponnikoroko oli 2,125 % ja 10 vuoden lainan korko 2,625 % eli vain 0,15 ja 0,25 prosenttiyksikköä enemmän kuin Yhdysvaltain valtiolainan vastaavan maturiteetin korot.

Pienen erän liikkeellelaskun tarkoituksena on lähinnä hinnoitella referenssikorko yritysten dollarivelalle, joka on kasvattanut suosiotaan. Bloombergin mukaan kiinalaisyrietykset ovat kuluvana vuonna laskeneet liikkeeseen dollarimääräisiä velkakirjoja yhteensä noin 150 mrd. dollarin arvosta, 78 % enemmän kuin viime vuoden vastaavaan aikaan.

Viime vuoden lopussa Kiinan valtion velasta ainoastaan 1 % (noin 18 mrd. USD) oli ulkomaista velkaa. Tästä 85 % on vielä juanmääräistä. Edellisen kerran Kiinan valtio laski liikkeelle dollarimääräistä velkaa vuonna 2004.

Manner-Kiinassa valtion sekä 5 että 10 vuoden obligatioiden korko oli marraskuun alussa 3,9 %, mikä on 0,3 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kuukautta aiemmin ja yli prosenttiyksikön enemmän kuin vuosi sitten.

Kiinassa tulojen nousu on hieman kiihtynyt kuluvana vuonna. Tilastoviraston mukaan kotitalouksien keskimääräiset henkeä kohti lasketut käytettävissä olevat tulot ovat nousseet kuluvana vuonna reaalisesti kaupunkialueilla 6,6 % ja maaseudulla 7,5 % eli suurin piirtein samaa vauhtia BKT:n kanssa. Tulojen kasvu on piristynyt viime vuodesta, jolloin ne kasvoivat noin prosenttiyksikön hitaammin. Vaikka maaseudulla tulojen kasvu on pitkään ollut kaupungeja nopeampaa, tuloerot kaupungin ja maaseudun välillä ovat edelleen suuret. Tammi-syyskuussa käytettävissä olevat tulot olivat kaupunkialueilla keskimäärin 3 050 juania (400 euroa) ja maaseudulla 1 090 juania (140 euroa) kuukaudessa.

Liikejohdon konsulttipalveluita tarjoavan kansainvälisen KornFerry Hay Groupin tilastoissa ei kuitenkaan näy palkkojen nousun kiihtyminen. Toukokuussa päivitettyjen tilastojen mukaan sen Kiinassa toimivat asiakasyritykset ovat nostaneet palkkoja 6 prosentilla viimeisen 12 kuukauden aikana ja tulevat palkankorotukset arvioidaan yhtä suuriksi.

Keskimääräisten tulojen nousun kiihtymistä voi selittää parantunut työllisyystilanne, vaikkakin Kiinan työmarkkinoiden tilanteen arviointi on vaikeaa puutteellisten tilastojen vuoksi. Virallisia tilastoja rekisteröidystä työttömyydestä ei pidetä luotettavina, sillä työttömillä on esimerkiksi hyvin vähän tai ei lainkaan kannustimia ilmoittautua työttömäksi. Tästä huolimatta rekisteröidyn työttömyyden hienoinen väheneminen kuluvana vuonna saattaa viitata työllisyystilanteen kohenemiseen. Myös kotitalouksien luottamuskyseilyt viittaavat hyvään ja kestäväan työllisyystilanteeseen.

Kiinan ilmansaasteiden vastainen taistelu kiristyy ja tuottaa ongelmia teollisuudelle sekä kasvutavoitteille. Keskushallinto on ottamassa tulevaisuudelle talvikaudeksi käyttöön järeät toimet ilmansaasteiden piinaamalla alueilla ennen kaikkea Kiinan pohjoisosissa. Viranomaiset tavoittelevat erityisesti kivihiiheen käytön vähentämistä ja saastuttavan teollisuuden tuotantoleikkauksia. Vuonna 2013 asetettu ilmanlaatuavoite umpeutuu tänä vuonna ja sen mukaan ilman pienhiukkaspitoisuuksien tulisi tärkeimmillä kaupunkialueilla olla 15–25 % matalammat kuin vuonna 2012. Lisäksi keskushallinto asetti hiljattain kaupunkitaso tavoitteita täksi talveksi Pekingille ja muille pohjoisen kaupungeille, joiden pitää vähentää ilman pienhiukkasten määrää 25 %. Ympäristöministeriön mukaan kaupunkien johtohenkilöitä tulaa pitämään henkilökohtaisesti vastuussa, mikäli tavoitteita ei saavuteta. Etenkin vuoden 2013 tavoitteiden saavuttaminen näyttää epätodennäköiseltä, sillä ympäristöministeriön mukaan kuluvan vuoden tammi-elokuussa Kiinan 338 suurimman kaupungin ilmanlaatu oli huonontunut suhteessa vuodentakaiseen. Myös Greenpeacen mukaan ilmanlaatu on huonontunut noin joka kolmannessa kiinalaiskaupungissa. Ilmansaasteiden on arvioitu johtavan 1,8 miljoonan kiinalaisen ennen aikaiseen kuolemaan vuosittain.

Viranomaiset pyrkivät korvaamaan kivihiihtä lämmön- ja energiantuotannossa maakaasulla. Reutersin mukaan puolivuotisen kampanjan aikana yli miljoonan kotitalouden lämmitysjärjestelmät on vaihdettu. Kampanjan vaikutukset alkoivat näkyä kesä-elokuussa, jolloin maakaasun kulutus kasvoi kuukausittain lähes 30 % aiempien kesien 5–10 % sijaan. Maakaasun kysynnän merkittävä kasvu tulee analyytikoiden mukaan aiheuttamaan toimituskatkoja teollisuudelle tulevina talvina, sillä tarjonta ei riitä tyydyttämään kasvanutta kysyntää ja kotitalouksia priorisoidaan kaasutoimituksissa suhteessa teollisuuteen.

Ilmansaasteiden vähentämistä on vaikea toteuttaa yhdessä kunnianhimoisten BKT:n kasvutavoitteiden kanssa. Viimeisen reilun vuoden aikana BKT:n kasvutavoitteita on pidetty hengissä mm. rakennusteollisuuden kohdistuneilla elvytystoimilla. Rakennusteollisuus puolestaan tarvitsee monia raskaan teollisuuden tuotteita kuten terästä, joiden tuotaminen on poikkeuksellisen saastuttavaa. Osittain elvytystoimista johtuen esimerkiksi Pekingin ja sitä ympäröivän alueen ilmanlaatu on huonontunut vuonna 2017, vaikka se tätä ennen oli ehkä jo hieman parantunut. Nyt viranomaiset ovat koventaneet toimiaan saasteita vastaan, sillä viimeisten kuukausien aikana on tilapäisesti suljettu kymmeniä tuhansia ympäristömääräyksiä rikkoneita tehtaita. Lisäksi monissa raskaaseen teollisuuteen nojaavissa kaupungeissa tehtaille asetetaan tuotantorajoituksia marras-maaliskuulle. Kiinan merkittävin teräskaupunki Tangshan, joka tuottaa enemmän terästä kuin Yhdysvallat, aikoo Reutersin mukaan puolittaa terästuotantonsa talven ajaksi.

Kiinan virallinen teollisuuden ostopäällikköindeksi kääntyi laskuun lokakuussa, mikä voi osin heijastella tiukentunutta ympäristöpolitiikkaa.